

7/975
56 41

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

12 ŞUBAT 2016

Sayı : 43728771-610.00-E. 614
Konu : 7/975 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

ACELE

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

İlgi: (a) Türkiye Millet Meclisi Başkanlığının 31.12.2015 tarihli ve KAN. VE KAR.BŞK. 43452547-120.00.07-[7/975]-10785 sayılı yazısı.

(b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 13.01.2016 tarihli ve 31853594-610-2-275-181 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazıyla Başbakanlığa iletilen, ilgi (b)'de kayıtlı yazıyla Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması talep edilen İzmir Milletvekili Sayın Ali YİĞİT'in Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/975 esas sayılı yazılı soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

Ek: Soru Önergesine İlişkin Cevaplar
(3 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

Bilgi :

- Başbakanlık

Adres: Necatibey Cad. No:110/A-06570 Yücetepe-ANKARA

Telefon: +90 (312) 294 50 00 - 294 50 95 - 294 50 97

Faks: +90 (312) 294 69 77

Elektronik Ağ: <http://www.kalkinma.gov.tr>

smaranci@kalkinma.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.

Evrak teyidi <https://kbeb.kalkinma.gov.tr/Sorgu> adresinden 6G6N-BIB7-8USZ kodu ile yapılabilir.

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ YİĞİT'İN YÖNELTTİĞİ 7/975 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE YÖNELİK CEVAPLAR:**

DİSK'e bağlı Genel-İş'in hazırladığı rapora göre ülkemizdeki çocuk nüfusunun yüzde 5,9'unu çocuk işçiler oluşturmaktadır. TÜİK'in istatistiklerine dayandırılan araştırma sonucu hem çalışıp hem okuyan çocuk işçi sayısı da yüzde 63,6 artmıştır. Rapora göre;

- Ev içinde karşılığı olmadan emeği sömürülen çocukların oranı yüzde 49,2
- Yoksul fertlerin yüzde 44,3'ü çocuktur.
- Mevsimlik tarım işçisi çocukların sayısı artıyor.
- Hem çalışıp hem okuyan çocuk işçi sayısı yüzde 35

Bu sonuçlar göstermektedir ki; 2002'de çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin on yıl içinde ortadan kaldırılmasına yönelik bir hedefe rağmen, ülkemiz bu hedefin gerçekleşmesinin çok uzağındadır. Çünkü sorun yapısaldir ve çözümler kalıcı olmamaktadır. Üstelik 1994 yılından 2006 yılına kadar çocuk işçi oranında kayda değer bir gerileme varken, 2006 yılında 830.000 olan çocuk sayısı, 2012 yılında 893.000'e yükselmiştir. Sorunun sadece şekli değişmekte, çocukların emeği hem ev içinde hem de ev dışında sömürüye maruz kalmaktadır.

Çocuk işçiliğinin nedenlerinin başında yoksulluk, göç ve eğitim olanaklarından mahrumiyet sıralanabilir. Ancak çocuk işçiliğinin temel nedeni yoksulluk oluşturmaktadır. Türkiye nüfusunun da yüzde 15'i yoksulluk sınırının altında bir yaşam sürmektedir. (TÜİK, Gelir ve Yaşam Koşulları Anketi,2014) Yine TÜİK verilerine göre, yoksul fertlerin yüzde 44,3'ünü çocuklar oluşturmaktadır.

Bu bağlamda;

Soru 1,2,3,4,5: 2002-2015 yılları arasında kişi başına düşen milli gelir artış gösterirken yoksulluk ve çocuk işçilik oranlarında bir düşüş yaşanmamasının nedenleri nelerdir?

AKP hükümetleri tarafından çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin on yıl içinde ortadan kaldırılmasına yönelik bir hedef konulmasına rağmen, sorunun çözümü noktasında neden bir ilerleme sağlanamamıştır? İlerleme sağlanamamasının nedeni yasal düzenlemelerden mi yoksa uygulamalardan mı kaynaklanmaktadır?

Ekonomisi gelişen, refah düzeyi artan bir toplumda çocukları çalışma yaşamına iten temel gerçekler nelerdir? 13 yıllık AKP hükümetleri döneminde hem okuyup hem çalışan çocuk işçi sayısı neden yüzde 63.6 oranında artmıştır?

Çocuk işçiliği konusunda hem işveren hem de aileler bazında caydırıcı düzeyde hangi adımlar atılmaktadır? Bu konuda yeterince denetim yapılmakta mıdır?

Çocuk işçiliğinin azaltılması ve ortadan kaldırılması amacıyla hükümetin yeni bir eylem planı var mıdır?

Cevap 1,2,3,4,5: Yoksulluk düzeyi belirlenirken birincil olarak bakılan göstergeler mutlak yoksulluk ve göreceli yoksulluk oranlarıdır. Ülkemiz son dönemde her iki göstergede de önemli aşama kaydetmiştir. 1994 yılında yüzde 1,1 ve 2002 yılında yüzde 0,2 düzeyinde olan aşırı yoksulların (günlük \$1,25 altında yaşayanlar) oranı 2006 yılında sıfıra düşmüştür. Öte yandan, kişi

başı günlük harcaması, cari satın alma gücü paritesine göre 4,3 doların altında kalan fert oranı 2002 yılında yüzde 30,3 iken, 2014 yılında yüzde 1,62 olarak gerçekleşmiştir.

Mutlak yoksullukta kaydedilen düşüşe paralel olarak göreceli yoksulluk oranlarında da iyileşmeler yaşanmaktadır. 2006 yılında yüzde 18,6 düzeyinde olan medyan gelirin yüzde 50'si baz alındığındaki yoksulluk oranı 2014 yılında 15'e düşmüştür.

Sonuç olarak, ülkemizde yoksulluk son dönemde artmamış, tersine azalmıştır. Bu düşüşte en belirleyici faktör ekonomik istikrar ve büyüme olmuştur. Toplumun tüm kesimlerinin refah seviyesinde bir yükselme yaşanmıştır. Bunun yanında sosyal yardımların çeşitlendirilmesi, sosyal yardım düzeyinde yaşanan artış ve sosyal yardım sisteminin iyileştirilmesine yönelik atılan adımlar ile istihdam, KOBİ, çalışma hayatı, sosyal güvenlik, sağlık, eğitim, tarım, konut ve enerji gibi alanlarda izlenen yoksul yanlısı politikalar bu düşüşe önemli katkı vermiştir.

Çocuk işçiliğinin azaltılmasına yönelik olarak çabalarımız devam etmektedir. Bu kapsamda, kurumlar arasındaki koordinasyon ve işbirliğinin artırılmasına, çalışan ve çalışma riski altında bulunan çocukları ve ailelerini hedefleyen programların birbirini bütünleyici olarak kurgulanmasına önem vermekteyiz.

Çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri olarak tanımlanan sokakta, ağır ve tehlikeli işlerde, gezici ve geçici tarım işlerinde çocukların çalıştırılmasının önlenmesine yönelik faaliyetlerde proje bazlı bir yaklaşım ağırlık kazanmıştır. Mücadelenin başarısı ve sürekliliği için program bazlı bir yaklaşım geliştirilmektedir.

Ülkemiz, 1992 yılında ILO'nun "Çocuk Emeginin Sona Erdirilmesi Uluslararası Programı-IPEC"e dahil olması ile çocuk işçiliği ile etkin mücadeleye başlamıştır. 2006 yılına kadar çocuk işgücüne yönelik yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında da ülkemizde çalışan çocuk sayısında yıllar itibarıyla belirgin bir azalmanın olduğunu görülmüştür.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 1994, 1999, 2006 ve 2012 yıllarında Çocuk İşgücü Anketi gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar karşılaştırıldığında, yıllar itibarıyla 2006'ya kadar ekonomik işlerde çalışan çocukların oranında büyük düşüşler gözlenmektedir. 6-17 yaş grubunda 1994 yılında ekonomik işlerde çalışan çocukların oranı %15,2 iken bu oran 1999 yılında %10,3'e 2006 yılında ise %5,9 ve 2012 yılında TÜİK tarafından yapılan Çocuk İşgücü Anketinin sonuçlara göre bu oran %5,9 seviyesinde kalmaya devam etmiştir.

2012 yılında TÜİK tarafından yapılan Çocuk İşgücü Anketinin sonuçları ile 2006 yılı sonuçları karşılaştırıldığında tarım sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 8,1 puan artarken, sanayi sektörünün payı 6,6 puan ve hizmet sektörünün payı ise 1,5 puan azalmıştır.

Türkiye pek çok uluslararası kuruluşu üye olup bu kuruluşlarca çocuk haklarına ve çocuk istihdamına yönelik olarak alınan uluslararası kararlara hızla uyum gösteren bir ülkedir. Bugün dünyada en yaygın kabul gören insan hakları belgelerinden birisi olan Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeyi 1994 yılında, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün temel sözleşmeleri olarak kabul edilen İstihdama Kabulde Asgari Yaşa İlişkin 138 Sayılı Sözleşmeyi 1998 yılında ve En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin 182 Sayılı Sözleşmeyi 2001 yılında onaylamıştır.

Ayrıca üye olduğumuz uluslararası kuruluşların çocuk işgücü konusundaki kararları ve prensipleri, ülke gerçekleri ve gereksinimleri doğrultusunda kendi yasalarımız ve mevzuatımız oluşturulmuştur.

Çocuk işçiliğini önleme konusunda ailelere yönelik yapılacak çalışmalar farkındalık ve bilinç düzeyini artırmak ve aileleri gelir getirici faaliyetlere yönlendirmek şeklinde olmaktadır. Yapılan tüm saha çalışmalarında bu hususlar dikkate alınmakta ayrıca ailelere yönelik yapılması gereken bu çalışmalar politika ve strateji belgelerine dahil edilmektedir.

İşverenlere yönelik olarak ise yine bilinç ve farkındalık artırma ve idari para cezası uygulama şeklinde uygulamalar mevcuttur. İş müfettişleri programlı denetimlerinde mutlaka diğer unsurların yanında “çocuk işçiliği” yönünden de işletmeyi denetlemektedirler.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı koordinasyonunda; ilgili Bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarının, işçi ve işveren konfederasyonlarının, akademisyenlerin ve çalışma hayatının tüm paydaşlarının katkılarıyla hazırlanan Ulusal İstihdam Stratejisinde “çocuk işçiliğinin öncelikle en kötü biçimleri (sokakta, sanayide ağır ve tehlikeli işlerde, aile işleri dışında mevsimlik gezici geçici tarım işleri) olmak üzere sonlandırılacağı taahhüt edilmiştir.

2023 yılında özellikle sanayide ağır ve tehlikeli işlerde, sokakta ve mevsimlik gezici geçici tarımda gerçekleşen çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri tamamen ortadan kaldırılacak, diğer alanlarda çocuk işçiliği ise yüzde 2’nin altına düşürülmesi hedeflenmektedir.

2005-2015 Yıllarını kapsayan ve uygulama süresi dolan “Çocuk İşçiliğinin Önlenmesinde Zamana Bağlı Ulusal Politika ve Program Çerçevesi”nin güncellenmesi için çalışmalar başlatılmıştır.

2016 yılında yeni bir “Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi Ulusal Programı” hazırlanacak olup, bu programın, koordinasyon ve işbirliğini esas alan, bütçesi, süresi ve yaptırımları olan ve uygulanmasını sağlayacak ikincil mevzuat düzenlemesi ile desteklenen bir eylem planı olarak hayata geçirilmesi planlanmaktadır.